

Nr 1.

Ankom till riksdagens kansli den 7 februari 1944 kl. 12 m.

Utlåtande i anledning av verkställd granskning av justitieombudsmannens ämbetsförvaltning.

För den enligt § 42 mom. 2 riksdagsordningen lagutskott åliggande granskning av justitieombudsmannens ämbetsförvaltning hava båda kamrarna till lagutskott hänvisat justitieombudsmannens vid innevarande riksdag avgivna berättelse angående justitieombudsmansämbetets förvaltning under år 1943.

Första lagutskottet, som verkställt granskningen, har för ifrågavarande ändamål från justitieombudsmansexpeditionen mottagit dels de diaries, vilka år 1943 förts i nämnda expedition, dels protokoll över de av justitieombudsmannen under året verkställda inspektionerna, dels ock expeditionens registratur för samma år. Därjämte hava på särskild begäran handlingarna rörande vissa av justitieombudsmannen handlagda ärenden hållits utskottet tillhanda.

Över den numera fullbordade granskningen får utskottet härmed avgiva utlåtande.

I ämbetsberättelsen meddelas till en början att justitieombudsmannen Nils Ljunggren dels begagnat sig av semester under tiderna den 2—den 28 augusti och den 23 september—den 9 oktober, dels på grund av sjukdom åtnjutit ledighet från ämbetets utövande under tiden den 27 februari—den 13 mars 1943 samt att under nämnda tider justitieombudsmannens av riksdagen utsedde ställföreträdare häradshövdingen i Medelpads östra domsaga, f. d. revisionssekreteraren Folke Rudewall förestått ämbetet. Vidare omtalas att justitieombudsmannen Ljunggren, sedan Kungl. Maj:t den 17 december 1943 utnämnt honom att från och med den 7 januari 1944 vara justitieråd, i särskild skrivelse avsagt sig förtroendet att vara justitieombudsman från och med sistnämnda dag.

Ämbetsberättelsen upptager härefter redogörelse för sådana mot tjänstemän för fel eller försummelse i tjänsten anställda åtal, vilka under året blivit slutligen avgjorda eller i någon instans prövade.

Justitieombudsmannen redogör vidare i berättelsen för vissa ärenden, som ej föranlett åtal, och meddelar därvid att han, i likhet med vad tidigare skett, under denna avdelning intagit redogörelse för allenast ett mindre antal under

år 1943 behandlade ärenden. Under punkten 20. i avdelningen har intagits redogörelse för vissa vid justitieombudsmannens inspektioner av härads- och rådhusrätter under senare år gjorda iakttagelser, särskilt beträffande oftare förekommande försummelse och förbiseenden.

Under rubriken »Framställningar till Konungen m. m.» redogöres för av justitieombudsmannen avgivna utlåtanden rörande dels förslag till ändringar i lagen den 24 mars 1916 angående verkställighet av straffarbete och fängelsestraff och dels upprättad promemoria angående parts möjligheter att inför muntligt förhör i hovrätt erhålla tillgång till underrättsprotokollen i målet. Vidare omförmålas av justitieombudsmannen nedannämnda dagar under år 1943 till Konungen avlätna framställningar, nämligen

den 30 november angående rätt för kommunala ämbets- och tjänstemän att liksom statens avgiftsfritt erhålla expeditioner i allt vad till ämbetet eller tjänsten hör, så ock i mål som röra ansvar eller ersättningskyldighet för fel eller försummelse i ämbetet eller tjänsten;

den 14 december angående skyldighet i vissa fall för vederbörande registrator i nedre justitierevisionen att utan särskild begäran därom avgiftsfritt lämna diariebevis angående nådeansökning; samt

den 31 december angående vissa ändringar i stadgan den 23 december 1920 för statens tvångsarbetsanstalter och i samband med dem anordnade alkoholistanstalter.

Justitieombudsmannen Ljunggren har under år 1943 inspekterat domstolar och andra myndigheter inom Uppsala och Skaraborgs län, varjämte han förrättat inspektion av kriminalpolisstationen i Stockholm. Tjänstförrättande justitieombudsmannen Rudewall har företagit inspektionsresa i Östergötlands län.

I avseende å vad under inspektionerna förekommit hänvisas i ämbetsberättelsen till det därunder förda protokollet.

Över de under år 1943 handlagda klagomål och anställda åtal m. m. meddelas i berättelsen följande översikt:

»Antalet härstädes under år 1943 diarieförda ärenden har uppgått till 821.

Vid 1943 års början voro — fränsett ett antal balanserade ärenden av annan beskaffenhet — av förut inkomna klagomål eller eljest mot tjänstemän anhängiggjorda ärenden fortfarande under handläggning härstädes 47

Under år 1943 hava anhängiggjorts ärenden mot tjänstemän:

genom inkomna klagomål — däribland icke inberäknat ett antal anonyma skrifter, vilka icke diarieförts — ett antal av 421

samt på grund av anmärkningar, gjorda vid granskning av fångförteckningar eller vid ämbetsresa eller annorledes, ett antal av 242

Summa balanserade och inkomna ärenden mot tjänstemän 710

Av berörda 710 ärenden hava under år 1943:

1) såsom återkallade avskrivits	8
2) till annan myndighet överlämnats	12
3) efter vederbörandes hörande fått förfalla	249
4) efter annorledes verkställd utredning avskrivits	70
5) utan åtgärd avskrivits	126
6) till åtal hänvisats	6
7) föranlett annan åtgärd än åtal	194
8) föranlett framställning till Kungl. Maj:t	2
och äro vid 1943 års slut:	
9) i avbidan på infordrad förklaring, påminnelse avgivande eller annan utredning vilande	25
10) i avbidan på domstols eller myndighets beslut vilande	6
11) på prövning beroende	12
	Summa 710

Under år 1943 har, såsom av ovanstående redogörelse framgår, i 6 ärenden, varav ett ärende avsett två personer, beslutits anställande av åtal mot tjänstemän, nämligen

på grund av förd klagan mot	6
av annan anledning mot	1
	Summa 7

Sålunda har för nedan angivna fel eller försummelse i tjänsten förordnats om åtal mot:

- 1) stadsfiskal för dröjsmål med beslut i fråga om anhållen persons häktande eller lösgivande m. m. (sid. 36 o. f.);
- 2) överkonstapel för försummelse såsom undersökningsledare att lämna åklagare underrättelse om verkställt beslag m. m. (sid. 36 o. f.);
- 3) häradshövding för dröjsmål med expedierande av gravationsbevis (sid. 73 o. f.);
- 4) fjärdingsman för felaktigt förfarande vid indrivning av värnpliktigas oguldna utskylder (sid. 30 o. f.);
- 5) stadsfiskal för underlåtenhet att anställa åtal samt för felaktiga uppgifter i yttrande till J. O. (sid. 58 o. f.);
- 6) stadsfiskal för underlåtenhet att skyndsamt vidtaga åtgärder för polis- mans bestraffning för fylleri i tjänsten (sid. 70 o. f.); samt
- 7) poliskonstapel för felaktiga åtgöranden, som lett till obefogade åtal för fylleri.»

Berättelsen upptager vidare meddelande därom, att sedan början av senaste lagtima riksdag någon förklaring av lag, i den ordning § 19 regeringsformen bestämmer, icke blivit av Kungl. Maj:t meddelad.

Vid berättelsen äro såsom bilagor fogade en tabell och fyra förteckningar. Tabellen avser de av 1943 års riksdag avlätna skrivelser m. m. i nummerföljd enligt fjortonde samlingen av bihanget till riksdagens protokoll. Förteckningarna upptaga dels de av 1943 års riksdag till Konungen avlätna skrivelser jämte uppgifter om de åtgärder, som under år 1943 vidtagits i anledning av samma skrivelser, dels sådana i nyssberörda förteckning upptagna ärenden, som vid utgången av år 1943 ännu voro i sin helhet eller till någon del på Kungl. Maj:ts prövning beroende, dels ärenden, som hos Kungl. Maj:t anhängiggjorts genom skrivelser från riksdagen före år 1943 men vid samma års början varit i sin helhet eller till någon del oavgjorda, jämte uppgift om den behandling, dessa ärenden undergått under år 1943, dels ock ärenden, som hos Kungl. Maj:t anhängiggjorts genom skrivelser från justitieombudsmannen före den 1 januari 1943 och vari under år 1943 åtgärd vidtagits eller vilka vid samma års slut ännu voro på Kungl. Maj:ts prövning beroende, jämte kortfattad uppgift om ärendenas behandling.

Vid den granskning av justitieombudsmannens ämbetsförvaltning, som utskottet grundlagsenligt förehått, har någon anledning till anmärkning icke förekommit, vilket utskottet härmed för riksdagen

anmäler.

Stockholm den 3 februari 1944.

På första lagutskottets vägnar:

K. SCHLYTER.

Vid detta ärendes behandling ha närvarit

från första kammaren: herrar *Schlyter*, *Gärde*, *Westman*, *Karl Johan Olsson*, *Olofsson* och *Verner Andersson*, fru *Sjöström-Bengtsson* samt herr *Ragnar Bergh*;

från andra kammaren: herrar *Lindqvist*, *Hedlund* i Östersund, *Werner* och *Berg*, fru *Gustafson* samt herrar *Birke*, *Gustafsson* i Lekåsa och *Lundberg* i Uppsala.
